

CertificeringsAdvies
N E D E R L A N D
advies, opleiding & outsourcing

- Informatiegids -

Verduurzamen? Doe het stap voor stap!

Praktisch op weg naar duurzaam ondernemen

Inhoudsopgave:

INHOUDSOPGAVE:	2
1. INLEIDING	3
2. VERDUURZAMEN, EEN NOODZAKELIJKE STAP!	4
2.1. OPKOMENDE WET- EN REGELGEVING	4
2.2. VERGEET DE SOCIALE- EN MILIEURISICO'S NIET!	4
3. START KLEIN EN VERGEET DE SUBSIDIES NIET!	6
3.1. MOGELIJKE MAATREGELEN	6
3.2. MAAK NU GEBRUIK VAN AANTREKKELIJKE SUBSIDIEREGELINGEN	6
4. STAP VOOR STAP AANPAK	7
4.1. PRAKTISCH STAPPENPLAN	7
4.2. CREËER BEWUSTWORDING.....	7
5. AAN DE SLAG MET EEN MANAGEMENTSYSTEEM?	8
5.1. HET OPZETTEN VAN EEN ENERGIE- OF MILIEUMANAGEMENTSYSTEEM	8
5.2. START MET INZICHT CREËREN: VOER EEN DUURZAAMHEIDSSCAN UIT!	9
6. START VANDAAG NOG!	10
6.1. ELK INITIATIEF TELT.....	10

1. Inleiding

Wetenschappers beschouwen de continu toenemende concentraties broeikasgassen in de atmosfeer als de belangrijkste oorzaak van **klimaatverandering**. Door het proces van opwarming van de aarde stijgt de temperatuur, stijgt ook de zeespiegel en als gevolg hiervan ervaart de mensheid steeds vaker en ook steeds intenser **extreme weersomstandigheden**. Hoog tijd voor actie dus!

Een belangrijke stap is het **reduceren van de CO2-uitstoot**. Om dat doel te realiseren hebben overheid,

bedrijven en maatschappelijke organisaties het Klimaatakkoord van Parijs gesloten. Dat heeft weer geleid tot de **EU Green Deal**, de routekaart met een hele reeks aan maatregelen om Europa voor 2050 **klimaatneutraal** te maken. De Nederlandse overheid heeft zich, als gevolg van dat Klimaatakkoord, ten doel gesteld om in 2030 de CO2-uitstoot ten opzichte van 1990 met **49% te verminderen**. Het bedrijfsleven speelt hierin een belangrijke rol. In Nederland is het namelijk zo dat de

grootste bedrijven van het land samen verantwoordelijk zijn voor 71% van de CO2-uitstoot (bron: deduurzameadviseurs.nl). Gevolg van dit alles is dat, met name het bedrijfsleven, te maken heeft met allerlei (opkomende) **wet- en regelgeving op het gebied van duurzaamheid**.

Organisaties moeten dus aan de slag met verduurzamen. Maar waar start je? Wat is verplicht? Wat is wijsheid? Met behulp van deze informatiegids willen we je daarmee op weg helpen. We zoomen in op de **noodzaak van verduurzamen** en geven je allerlei **handvaten en een praktisch stappenplan** dat je helpt met duurzaam ondernemen.

Duurzaamheid

Even pas op de plaats. Wat is **duurzaamheid** precies? Een definitie van de 'World Commission on the Environment and Development': 'Een vorm van ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen.' Het draait daarbij om economische, sociale en leefomgevingsbehoeften. Denk aan zaken als schoon milieu, biodiversiteit, maatschappelijk vertrouwen etc. Essentie van duurzaamheid is dat **de aarde niet wordt uitgeput** en ook voor **toekomstige generaties bewoonbaar** is.

2. Verduurzamen, een noodzakelijke stap!

2.1. Opkomende wet- en regelgeving

Zoals in de inleiding al duidelijk werd gemaakt, komen er steeds **meer verplichtingen voor bedrijven** op het gebied van duurzaamheid. Dit geldt in eerste instantie met name voor wat grotere organisaties, maar in de aankomende jaren volgen **nieuwe wetten en regels** op gebied van duurzaamheid elkaar in rap tempo op en gaan ook steeds vaker gelden voor het MKB. Wat speelt er of zit er zoal aan te komen?

- De omgevingswet (2023)
- De EED energie audit
- CSRD-richtlijn
- Energiewet
- Energiebesparingsplicht bedrijven (2023)
- Verplichting energielabel C voor kantoorpanden (2023)
- Rapportageverplichting over kilometers dienstreizen (2023)
- SCGD
- Etc.

Bovenstaande is slechts een greep uit de maatregelen die zijn of worden getroffen door de overheid. Wanneer je als organisatie wilt bekijken aan welke energiewetten je dient te voldoen, dan kun je daarvoor de **Wetchecker energiebesparing** raadplegen. Daarnaast is het zo dat de maatregelen die jouw organisatie dient te nemen, afhankelijk zijn van de **bedrijfstak waarin je opereert**. Op de website van het RVO is een lijst te vinden waarin voor een groot aantal bedrijfstakken inzichtelijk is gemaakt aan welke erkende maatregelen een bedrijf dient te voldoen.

2.2. Vergeet de sociale- en milieurisico's niet!

Duurzaam ondernemen wordt niet alleen gedreven door opkomende wet- en regelgeving. Steeds meer organisaties zien in dat thema's als duurzaamheid en MVO een plek moeten krijgen binnen het **risicomanagementproces van de organisatie**. En dat is niet zo gek, want sociale- en milieurisico's, voortkomend uit dit soort thema's, zijn relevanter voor organisaties dan vaak gedacht wordt en de impact kan veel groter zijn dan op voorhand wordt beseft. Neem bijvoorbeeld diverse maak-industrieën. Je hoort steeds vaker dat er tekorten aan natuurlijke grondstoffen ontstaan. Gevolg daarvan is dat de prijzen van deze grondstoffen flink stijgen. Een risico in de keten! Zeker wanneer je als organisatie afhankelijk bent van dit soort natuurlijke grondstoffen.

En denk in het kader van Sociaal Risicomanagement (SRM) ook eens aan de **geloofwaardigheid van jouw organisatie** of de geloofwaardigheid van je leveranciers. Een imago kan je business, of de business van je leverancier, maken of breken. **Stakeholders hebben hier grote invloed** op. Ben je in hun perceptie een betrouwbaar bedrijf? Dat haar maatschappelijke verantwoordelijkheid neemt? En dat niet alleen zegt, maar ook echt doet? En hoe zit dat met je leveranciers? Wanneer jouw organisatie van leveranciers die MVO aan hun laars lappen afhankelijk is, dan brengt dat **grote risico's met zich mee** voor de toekomstbestendigheid van jouw business.

Kortom, het is steeds noodzakelijker om vanuit een **breed perspectief** te kijken naar het minimaliseren van de onzekerheden die het bereiken van de (organisatie)doelen en daarmee het eventuele voortbestaan van de organisatie in de weg staan. **Duurzaamheid en MVO verdienen structureel aandacht** binnen je organisatie en dienen standaard mee te worden genomen in je **risicomanagement(beleid)**.

Verduurzamen in de bouw: doe het praktisch!

De afspraken uit het **Klimaatakkoord** hebben veel impact op de bouwwereld, een sector die verantwoordelijk is voor een **grote ecologische voetafdruk**. Bedrijven in de bouwwereld moeten aan de slag met verduurzamen. Door opkomende wet- en regelgeving en toenemende druk van stakeholders zoals de overheid, aandeelhouders en opdrachtgevers, is niets doen geen optie meer. Voor veel bouwbedrijven een lastige opgave, omdat er bijna altijd (grote) investeringen mee gemoeid zijn. De marges in de bouwwereld zijn klein en veel budgettaire ruimte is er (vaak) niet.

Verduurzamen wordt daarom vaak als ballast gezien. Zonde, want wanneer je goed op het thema weet in te spelen biedt het zeer **zeker ook mooie kansen** waar je als bouwbedrijf de vruchten van kunt plukken. Het kan bijdragen aan het **realiseren van doelen** en het **waarborgen van bedrijfscontinuïteit**. Maar hoe speel je hier als bouwbedrijf op in? Onze visie: voor mkb-bedrijven is het slim om verduurzamen aan te vliegen als een proces waarbij je **stap voor stap progressie** maakt. Hoe doe je dat?

Meer weten over verduurzamen in de bouw? Neem gerust contact met ons op!

3. Start klein en vergeet de subsidies niet!

3.1. Mogelijke maatregelen

Vaak wordt gedacht dat verduurzamen een ontzettend grote stap is waar veel **investeringskosten** mee gemoeid zijn. Om die reden wordt het vaak uitgesteld. Dat hoeft echter zeker niet (altijd) het geval te zijn. Wanneer je start met verduurzamen kun je op **redelijk simpele wijze een aantal maatregelen** treffen die direct effect hebben op bijvoorbeeld het energieverbruik van je organisatie. Daarmee **bespaar** je ook nog eens **energiekosten!** Waar kun je zoal aan denken?

- Tijdschakelaars plaatsen op verlichting, ventilatie en stookinstallaties
- Schakel stroomvreters uit als ze niet in gebruik zijn
- Besparen op verlichting door energiezuinige (led) verlichting te plaatsen
- Deurdrangers, tochtstrips ed. plaatsen
- Isoleren en dubbel glas vervangen
- Gebruik maken van hernieuwbare energie (windenergie, waterkracht, zon, biomassa etc.)
- Gebruik van duurzame materialen (denk bijv. aan duurzame verpakkingen)
- Ga bewuster om met voeding (gezonde bedrijfslunch, minder dierlijk, meer plantaardig)
- Verduurzamen van het wagenpark en bewuster omgaan met dienstreizen (elektrisch rijden, meer fietsen, thuiswerken, videomeetings etc.)
- Verspil niet onnodig water in de organisatie en het productieproces (bijv. halfllege vaatwasser aanzetten)

3.2. Maak NU gebruik van aantrekkelijke subsidieregelingen

Bovenstaande is slechts een greep uit de vele mogelijkheden die er zijn. Waar veel organisaties niet bij stilstaan is dat er vanuit de overheid een heleboel **subsidies beschikbaar** worden gesteld om organisaties te stimuleren aan de slag te gaan met duurzaamheid. Organisaties die tijdig starten met duurzaam ondernemen, worden in die zin beloond, omdat ze gebruik kunnen maken van allerlei subsidieregelingen. Laat je duurzaamheid op z'n beloop? Dan vis je mogelijk over enkele jaren achter het net en dien je het

hele proces zelf te bekostigen. Simpelweg omdat de subsidiepotten dan leeg zijn. Wie dus **tijdig start**, kan daar voordeel uit halen in de vorm van tegemoetkomingen!

4. Stap voor stap aanpak

4.1. Praktisch stappenplan

Zoals in hoofdstuk drie al te lezen is, zijn er mogelijkheden genoeg waarvan je als organisatie gebruik kunt maken. Toch is het niet verstandig om random aan de slag te gaan. Zorg in elk geval voor iets van **structuur**, zodat je de juiste keuzes maakt. Hieronder een **optioneel stappenplan** dat je kunt gebruiken op weg naar een gefaseerde aanpak:

- 1) Allereerst is het van belang dat je duurzaamheid niet ziet als iets dat je 'wel eventjes af kunt vinken', maar als een **proces** waarin je iedere keer weer (nieuwe) stappen zet.
- 2) Neem je **corebusiness** onder de loep. Waar ben je goed in? Hoe kan dat beter? En welke rol speelt duurzaamheid daarin? Waar gaat die ontwikkeling naartoe en wat betekent dat voor je huidige en toekomstige organisatie?
- 3) Formuleer een **heldere visie met duidelijke strategie**. Dit maakt het makkelijker om duurzaamheid te integreren in je bestaande en toekomstige businessmodel. Bovendien creëer je zo een duidelijk vertrekpunt voor de organisatie.
- 4) Ga **stap voor stap** aan de slag met verduurzamen. Waar zitten de quick-wins? Wat zijn lange-termijn oplossingen? Maak een routekaart en bepaal bij elke stap welke investering er nodig is en hoe je één en ander aan gaat pakken.
- 5) Bekijk **subsidiemogelijkheden**. De overheid ondersteunt verduurzamen met diverse regelingen en subsidies.
- 6) Kijk om je heen en maak gebruik van **initiatieven in de keten** of ga in gesprek met **andere partijen** (zoals slimme startups). Hierdoor kun je risico's en investeringen spreiden/delen. Kijk ook naar initiatieven in andere sectoren om inspiratie op te doen.

Stappen zetten op gebied van duurzaamheid kan op allerlei manieren en hoeft niet direct te leiden tot een complete transformatie. Maak het vooral **klein en start praktisch!**

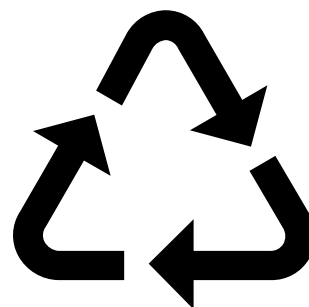
4.2. Creëer bewustwording

Hierboven zijn een heleboel duurzame initiatieven benoemd waar je in feite al op korte termijn mee aan de slag kunt en die zeker niet vragen om grote investeringen. Wat bij alle aspecten van belang is, is een stuk **bewustwording creëren onder medewerkers**. Dat heeft namelijk impact op het **gedrag en handelen** van medewerkers m.b.t. duurzaamheid. Je initiatieven kunnen nog zo goed zijn, maar als je medewerker niet duurzaam handelt, dan heeft het niet het gewenste effect. Het is dan zeker ook zinvol om na te denken over het **verhogen van de bewustwording** onder medewerkers. Dat kan bijvoorbeeld met behulp van toolings zoals e-learnings, workshops etc.

5. Aan de slag met een managementsysteem?

5.1. Het opzetten van een energie- of milieumanagementsysteem

Kleine stapjes lonen! Wil je het wat gestructureerder aanpakken. Bijvoorbeeld omdat opdrachtgevers het in een aanbesteding eisen? Dan kun je denken aan het **opzetten van een energiemanagementsysteem of milieumanagementsysteem** conform bedrijfsnormen als **ISO 50001**, de norm voor energiemangement, de **CO2 Prestatieladder** of **ISO 14001**, de norm voor milieumanagement.

Door een dergelijke aanpak te hanteren borg je dat je organisatie voldoet aan de **wettelijke eisen** op dit gebied, **bespaar je kosten** en kies je voor een **duurzame oplossing** waarbij je op basis van **continu verbeteren** stappen kunt zetten op het gebied van duurzaamheid. Middels een managementsysteem worden er wijzigingen aangebracht in de structuur van je organisatie om op die manier het potentieel van duurzaamheid zo volledig mogelijk te benutten.

'In slechts drie maanden ISO-certificeren zonder handboeken'

Fastned, bouwer van een Europees netwerk van snel-laadstations voor elektrische auto's, is gecertificeerd voor ISO 9001, ISO 14001 en ISO 27001. Thijs Baars: "We zochten een flexibele partij die **pragmatisch** te werk kon gaan en die begreep dat ISO-certificering iets anders is dan klapper-werk. We zijn **blij verrast met het resultaat**, we hadden niet verwacht dat het mogelijk was om **ISO te certificeren zonder handboeken**. In slechts **drie maanden was het traject afgerond** en vond de audit plaats. Veel sneller dan we verwacht hadden. Gelukkig hebben we voor het hele traject de begeleiding van CertificeringsAdvies Nederland ingeschakeld. Zonder hen waren we als een kip zonder kop aan de slag gegaan."

Het hele verhaal van Fastned lezen? Bekijk de klantcases op onze website!

5.2. Start met inzicht creëren: voer een duurzaamheidsscan uit!

Is het opzetten van een managementsysteem conform een norm als ISO 50001, de CO2 Prestatieladder en/of ISO 14001 (nog) een brug te ver? Of wil je even pas op de plaats maken? Dan kun je eerst in kaart brengen wat de **huidige energie- en milieuprestaties** van je organisatie zijn. Hoe groot is de **impact** daarvan? Wat brengt **hoge kosten** met zich mee? Welke **verplichtingen** zijn er voor jouw organisatie? En wat loont om als eerste in te **investeren**? Wanneer je dat in beeld hebt, kun je van daaruit vervolgstappen zetten. Om je met dit alles op weg te helpen hebben we bij CertificeringsAdvies Nederland **de duurzaamheidsscan** ontwikkeld. Een **praktische methode**, waarmee je **direct inzicht** krijgt in relevante **energieprestaties**, relevante **verbeterkansen** die daaruit voortvloeien en de te **volgen stappen en mogelijkheden**.

6. Start vandaag nog!

6.1. Elk initiatief telt

Veel organisaties hebben wel oog voor het feit dat er veel gaande is rondom klimaat, CO2-reductie en energiebesparende initiatieven, maar zijn er zelf nog niet actief mee bezig. Er komen steeds meer **verplichtingen rondom duurzaamheid**, maar de verplichtingen hebben voornamelijk vooral betrekking op de wat grotere bedrijven.

Dat neemt niet weg dat het wel degelijk van belang is dat je als organisatie aan de slag gaat met duurzaamheid. Liefst vandaag nog! Het maakt daarbij niet uit of je een groot bedrijf bent met enorme productielijnen of een klein bedrijf dat in een klein pand is gevestigd en een klein wagenpark bezit: **alle initiatieven dragen bij**. Bovendien is duurzaam ondernemen, naast verbeteren van het klimaat, interessant vanuit meerdere oogpunten: zo draagt het bij aan een **positief imago** voor je organisatie (interessant voor zowel klanten als toekomstige medewerkers), heb je een **streepje voor bij aanbestedingen** en **bespaar je kosten**. Wanneer je het goed inzet, zijn consumenten zelfs bereid om meer geld te betalen voor je product/dienst omdat ze weten dat het een duurzaam initiatief is.

Hulp of ondersteuning nodig?

Wil je aan de slag met verduurzamen? En kun je daarbij **hulp of ondersteuning** gebruiken? Bijvoorbeeld door inzicht te creëren met behulp van **een duurzaamheidsscan**, door advies of ondersteuning bij het opzetten van een managementsysteem conform ISO 50001, de CO2 Prestatieladder, ISO 14001 of een andere norm? Of wil je simpelweg eens sparren over duurzaam ondernemen met het oog op jouw organisatie?

Neem gerust **contact** op. Onze deskundige adviseurs helpen je graag op weg!

CertificeringsAdvies Nederland

www.certificeringsadvies.nl

E: info@certificeringsadvies.nl

Tel: 085 – 487 99 72